

**Wymagania edukacyjne zintegrowane z programem nauczania
z przedmiotu geografia dla klasy 6
Szkoły Podstawowej nr 2 im. Edwarda hr. Raczyńskiego w Komornikach**

Wymagania zostały zmodyfikowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 28.06.2024 r. (Dz.U. poz. 996)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
1. Współrzędne geograficzne				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie lub na globusie równik, południki 0° i 180° oraz półkule: południową, północną, wschodnią i zachodnią, podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne, wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy południków i równoleżników, podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych, wyjaśnia znaczenie terminów: długość geograficzna, szerokość geograficzna, wyjaśnia znaczenie terminów: rozciągłość południkowa, rozciągłość równoleżnikowa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie, odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie matematycznogeograficzne punktów i obszarów na mapie świata i mapie Europy, wyznacza współrzędne geograficzne na podstawie mapy drogowej, oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi, wyznacza współrzędne geograficzne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smartfonie lub komputerze. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS.
2. Ruchy Ziemi				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: gwiazda, planeta, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich przedstawionych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę Układu Słonecznego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a

<p>w Układzie Słonecznym,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od znajdującej się najbliżej Słońca do tej, która jest położona najdalej, wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi wyjaśnia znaczenie terminu górowanie Słońca, określa czas trwania ruchu obrotowego, demonstruje ruch obrotowy Ziemi przy użyciu modeli wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi, demonstruje ruch obiegowy Ziemi przy użyciu modeli, wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku, wskazuje na globusie i mapie strefy oświetlenia Ziemi. 	<p>planetoida, meteor, meteoryt, kometa,</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje różnicę między gwiazdą a planetą, wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi, omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstwa ruchu obrotowego, podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi, wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie. 	<p>na ilustracji,</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje dzienną wędrówkę Słońca po niebie, posługując się ilustracją lub planszą, omawia wędrówkę Słońca po niebie w różnych porach roku na podstawie ilustracji, omawia przebieg linii zmiany daty, przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku na podstawie ilustracji, wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi, wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji, określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej, wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej, charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi z uwzględnieniem kąta padania promieni słonecznych, czasu trwania dnia i nocy oraz występowania pór roku. 	<p>takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka Słońca po niebie, górowanie Słońca, występowanie dnia i nocy, dobowy rytm życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> określa czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych, wykazuje związek między położeniem geograficznym obszaru a wysokością górowania Słońca, wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatów i krajobrazów na Ziemi.
---	--	---	---	---

3. Środowisko przyrodnicze i ludność Europy

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie Europy na mapie świata, wymienia nazwy większych mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy i wskazuje je na mapie wskazuje przebieg umownej granicy między Europą a 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg umownej granicy między Europą a Azją, wymienia czynniki decydujące o długości linii brzegowej Europy, wymienia największe krainy geograficzne Europy i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej, opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje ukształtowanie powierzchni wschodniej i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy, wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii, omawia strefy klimatyczne w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ działalności lądolodu na ukształtowanie północnej części Europy na podstawie mapy i dodatkowych źródeł informacji, wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na
--	--	--	--	--

<p>Azją,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii, wymienia strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej, wskazuje na mapie obszary w Europie o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego, podaje liczbę państw Europy, wskazuje na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy, wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy, wyjaśnia znaczenie terminu gęstość zaludnienia, wskazuje na mapie rozmieszczenia ludności obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia, wymienia starzejące się kraje Europy, wskazuje Paryż i Londyn na mapie Europy. 	<p>wskazuje je na mapie,</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy ogólnogeograficznej, wyjaśnia znaczenie terminów: wulkan, magma, erupcja, lava, bazalt, przedstawia kryterium wyróżniania stref klimatycznych, omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów, wymienia i wskazuje na mapie politycznej Europy państwa powstałe na przełomie lat 80. i 90. XX w., omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy rozmieszczenia ludności, przedstawia liczbę ludności Europy na tle liczby ludności pozostałych kontynentów na podstawie wykresów, wymienia przyczyny migracji Ludności, wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie, wymienia cechy krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej, omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne Europy na podstawie map klimatycznych, podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się w Europie, charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy, analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy, przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieście, omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map. 	<p>Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii,</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie, omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy, porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się, przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności, porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie. 	<p>występowanie wulkanów i trzęsień ziemi na Islandii,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy i odmiany klimatu, podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi na podstawie ilustracji oraz map klimatycznych, przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych Europy, analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw Europy, opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy, omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy, ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innych kontynentów ocenia rolę i funkcje Paryża i Londynu jako wielkich
--	---	--	--	--

	<p>wielkomięjskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Europy i świata, • porównuje miasta Europy z miastami świata na podstawie wykresów. 			metropolii.
4. Gospodarka Europy				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zadania i funkcje rolnictwa, • wyjaśnia znaczenie terminu plony, • wymienia zadania i funkcje przemysłu, • wymienia znane i cenione na świecie francuskie wyroby przemysłowe, • podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii na podstawie schematu, • rozpoznaje typy elektrowni na podstawie fotografii, • wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej na podstawie mapy ogólnogeograficznej, • wymienia atrakcje turystyczne w wybranych krajach Europy Południowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji • podaje przykłady działów nowoczesnego przemysłu we Francji, • wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie, • podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni, • omawia walory kulturowe Europy Południowej na podstawie fotografii, • wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się charakteryzuje nowoczesny przemysł we Francji, • omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XX i XXI w. na podstawie wykresu, • omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej na podstawie wykresów dotyczących liczby turystów i wpływów z turystyki. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji na podstawie diagramów przedstawiających strukturę zatrudnienia według sektorów oraz strukturę wytwarzania PKB we Francji, • charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe we Francji, • przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych, • omawia skutki wykorzystania różnych źródeł energii dla środowiska geograficznego, • omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji, • analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii.

na podstawie mapy tematycznej i fotografii.				
5. Sąsiedzi Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne działy przetwórstwa przemysłowego w Niemczech na podstawie diagramu kołowego, wskazuje na mapie Nadrenię Północną-Westfalię wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji, wymienia atrakcje turystyczne w Czechach i na Słowacji, wymienia walory przyrodnicze Litwy i Białorusi, przedstawia główne atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi omawia położenie geograficzne Ukrainy na podstawie mapy ogólnogeograficznej, wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej, wskazuje na mapie największe krainy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie przemysłu w niemieckiej gospodarce, wymienia znane i cenione na świecie niemieckie wyroby przemysłowe, rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa UNESCO w Czechach i na Słowacji na ilustracjach, przedstawia atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi na podstawie mapy tematycznej i fotografii, wymienia na podstawie mapy cechy środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki, wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę, podaje nazwy euroregionów na podstawie mapy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny zmian zapoczątkowanych w przemyśle w Niemczech w latach 60. XX w., analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle w Niemczech na podstawie diagramu kołowego, charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej, omawia środowisko przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej, podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną Litwy i Białorusi, podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu, omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy i fotografii, charakteryzuje nowoczesne przetwórstwo przemysłowe w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy, porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji, opisuje przykłady atrakcji turystycznych Czech i Słowacji na podstawie fotografii, porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej i fotografii, podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ sektora kreatywnego na gospodarkę Nadrenii Północnej-Westfalii, udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych, udowadnia, że Czechy i Słowacja to kraje atrakcyjne pod względem turystycznym, analizuje konsekwencje gospodarcze konfliktów na Ukrainie, charakteryzuje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie dodatkowych źródeł oraz fotografii, uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski, przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych w najbliższym euroregionie

geograficzne Rosji, • wymienia surowce mineralne Rosji, • wskazuje na mapie sąsiadów Polski, • wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi krajami.		ogólnogeograficznej • charakteryzuje relacje Polski z Rosją podstawie dodatkowych źródeł.		na podstawie dodatkowych źródeł informacji.
--	--	--	--	---

Dostosowywanie wymagań edukacyjnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów

Uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych obowiązują wymagania i kryteria ocen określone w wymaganiach edukacyjnych dla wszystkich uczniów, z pewnymi wyjątkami wynikającymi z posiadanej niepełnosprawności lub deficytów i uwzględniającymi zalecenia zawarte w opiniach i/lub orzeczeniach, tj.:

	formy dostosowania wymagań edukacyjnych:	warunki sprawdzania wiedzy i umiejętności:
uczeń słabosłyszący	Stopniowanie trudności i wydłużanie czasu pracy	Wydłużenie czasu
uczeń słabowidzący	Krótkie instrukcje	Inaczej ustawiona ławka/miejsce
uczeń ze spektrum Autyzmu, w tym z zespołem Aspergera	Formułowanie krótkich i prostych poleceń	Wcześniejsze rozpoczęcie pracy, możliwość odpowiadania na przerwie
uczeń z orzeczeniem o potrzebie nauczania indywidualnego lub z opinią o zindywidualizowanej ścieżce kształcenia	Indywidualizacja tempa i metod pracy	Sprawdzanie w warunkach indywidualnych
uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:	Indywidualizacja tempa i sposobu pracy. stopniowanie trudności zadań. wspieranie analizy zadań i poleceń materiałami graficznymi.	dostosowane formy odpowiedzi. czytelne, proste polecenia. wydłużony czas.
• uczeń z dysgrafią	umożliwienie pisania testów – karta odpowiedzi na laptopie	
• uczeń z dysortografią	materiały z większą czcionką pytania krótkie, jednoznaczne	
• uczeń z dysleksją	umożliwienie pisania testów – karta odpowiedzi na laptopie materiały graficzne jako wsparcie.	

• uczeń z dyskalkulią	jasne, proste polecenia językowe. ograniczenie zadań o złożonej strukturze. dodatkowe wyjaśnienia pojęć.	
uczeń-cudzoziemiec i uczeń z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą	dodatkowe wyjaśnienia pojęć stopniowanie trudności językowych	Możliwość odpowiedzi ustnej
uczeń z afazją	Wydłużanie czasu wypowiedzi, dzielenie materiału na mniejsze części	możliwość odpowiedzi pisemnej. pytania pomocnicze. wydłużony czas. ocena treści, nie formy językowej.
uczeń z zaburzeniami komunikacji językowej	Prosty język komunikatów. Częste sprawdzanie zrozumienia. Unikanie trudnych pojęć abstrakcyjnych. Cierpliwe oczekiwanie na wypowiedź	Wydłużenie czasu odpowiedzi Pytania naprowadzające. Dodatkowy czas.
uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	Praca na materiale przystosowanym do poziomu funkcjonowania	Zadania praktyczne
uczeń z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną innymi przyczynami niż mózgowe porażenie dziecięce	Możliwość pisania komputerowego. Dostosowanie stanowiska pracy.	Możliwość pisania na komputerze. Wydłużony czas.
uczeń z niepełnosprawnościami sprzężonymi	zalecenia zawarte w Indywidualnym Programie Edukacyjno-Terapeutycznym	
uczeń z niedostosowaniem społecznym lub zagrożony niedostosowaniem społecznym	jasne zasady i struktura lekcji. Krótkie, konkretne komunikaty. Ograniczenie bodźców rozpraszających.	Krótkie, jasne instrukcje. Praca w spokojnym miejscu. Wydłużony czas.
uczeń z zaburzeniami komunikacji językowej i mutyzmem wybiórczym	Możliwość odpowiedzi pisemnych. Brak presji na wypowiedzi ustne. Stopniowe wprowadzanie komunikacji werbalnej.	Odpowiedzi pisemne. Pytania zamknięte. Stopniowe wdrażanie wypowiedzi ustnych.

Opracowanie:
Zespół nauczycieli geografii w składzie:
Piotr Duda
Alicja Ratajkiewicz
Anna Kusiak - Kasprzak